

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aika 12.12.2023, klo 16:00 - 20:03

Paikka Hybridi / Iso kokoushuone (1. krs), Finn-Medi 5 / Teams

Käsitellyt asiat

- § 44 Kokouksen avaus ja läsnäolijat**
- § 45 Muistion tarkastus**
- § 46 Pirkanmaan hyvinvointialueen avokuntoutuksen palveluiden verkoston selvitys**
- § 47 Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaisten päivä- ja työtoiminnan sekä vammaissosiaalityön selvitys**
- § 48 Valiokuntien käsikirja**
- § 49 Monipalveluvaliokunnan valiokuntamietintö lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluista**
- § 50 Tiedoksi merkittävät asiat**

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Markku Virkamäki, puheenjohtaja
Mauri Jussila, 1. varapuheenjohtaja, saapui 17:03
Kukka Kunnari, 2. varapuheenjohtaja
Henri Backman
Jari Haapaniemi, poistui 18:01
Matti Höyssä, saapui 17:04
Jenni Jokinen, saapui 16:12
Tarja Jokinen
Jorma Jussila, poistui 17:45
Karita Jäppinen
Anitta Korpio
Arto Lampinen
Maarit Lepistö
Anne Liimola, saapui 16:35
Anna Moilanen
Janne Ojala
Janne Prihti
Sirpa Pursiainen, saapui 16:17
Minna Sarvijärvi
Manta Tolvanen
Mervi Veijola
Marika Ranto, varajäsen, saapui 17:46
Mikael Rinnetmäki, varajäsen, poistui 16:56

Muut saapuvilla olleet

Nella Lehtinen, valiokuntakoordinaattori, sihteeri
Päivi Tryyki, palvelulinjajohtaja, poistui 18:08
Suvi Liimatainen, hallintoylilääkäri, poistui 18:08
Kristiina Kantola, varajäsen, toimitusjohtaja Neurospectrum Oy
Antero Saksala, vanhusneuvoston puheenjohtaja, poistui 17:57
Tuija Kaivanto, vammaisneuvoston puheenjohtaja, poistui 17:33
Virpi Heikkinen, vastuualuejohtaja, saapui 16:10, poistui 16:50
Tuulikki Parikka, toimialuejohtaja, saapui 16:51, poistui 17:40
Laura Linkosalo, apulaisyllilääkäri, saapui 18:30, poistui 19:51

Allekirjoitukset

Markku Virkamäki
Puheenjohtaja

Nella Lehtinen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

15.12.2023

14.12.2023

Mauri Jussila
1. varapuheenjohtaja

Kukka Kunnari
2. varapuheenjohtaja

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi 18.12.2023.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 44

Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Valiokunnan työjärjestyksen mukaan valiokunnan kokouskutsu ja asialista lähetetään, mikäli mahdollista, seitsemän (7) päivää ennen kokousta valiokunnan jäsenille sekä varajäsenille. Kokouskutsu ja asialista lähetetään sähköisesti.

Valiokunnan kokoukseen osallistuu varsinainen jäsen. Valiokunnan jäsen kutsuu sijaansa varajäsenen, mikäli on estynyt osallistumaan kokoukseen.

Ehdotus

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja todetaan läsnäolijat.

Kokouskäsitely

Myönnettiin läsnäolo- ja puheoikeus vammaisneuvoston puheenjohtaja Tuija Kaivannolle, vanhusneuvoston puheenjohtaja Antero Saksalalle ja monipalveluvaliokunnan varajäsen Kristiina Kantolalle.

Päätös

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 16.00. Todettiin läsnäolijat.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 45

Muistion tarkastus

Valiokuntien työjärjestyksen mukaan valiokuntien kokouksista laaditaan valiokuntamuistio. Muistioon kirjataan valiokunnan keskustelun keskeiset nostot ja huomiot. Valiokuntamuistiot ovat julkisia asiakirjoja.

Valiokunnan muistion tarkastaa puheenjohtaja sekä varapuheenjohtajat. Muistio kuitataan tarkastetuksi sähköpostilla.

Ehdotus

Valitaan monipalveluvaliokunnan muistion tarkastajiksi puheenjohtaja sekä varapuheenjohtajat.

Päätös

Valittiin monipalveluvaliokunnan muistion tarkastajiksi puheenjohtaja sekä varapuheenjohtajat.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 46

Pirkanmaan hyvinvointialueen avokuntoutuksen palveluiden verkoston selvitys

27852/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Virpi Heikkinen, VASTUUALUEJOHTAJA, virpi.heikkinen@pirha.fi

Liitteet

- 1 Avokuntoutuksen palveluiden verkoston selvitys lyhyt aineisto, korjattu 27112023
- 2 Avokuntoutuksen palveluiden verkoston selvitys laaja aineisto, korjattu 27112023
- 3 Monipalveluvaliokunnan lausunto avokuntoutuksen palveluiden verkoston selvityksestä

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut” alataavoitteen ”eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto” alla on toteutettu hyvinvointialueen avokuntoutuksen palveluiden verkostoa koskeva selvitys lokakuussa 2023.

Selvityksen tavoitteet ja toteuttamistapa

Avokuntoutuksen palveluiden verkoston selvityksen tavoitteena on vastata monikanavaisella palveluiden verkostolla palvelutarpeeseen ja sen muutokseen, turvata yhdenvertaisten palveluiden saatavuus sekä varmistaa henkilöstön riittävyys. Lisäksi tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua sekä luoda näkemys tarvittavista tiloista ja investoinneista.

Avokuntoutuksen palveluiden verkoston valmistelussa on ollut pohjana aluevaltuuston 14.8.2023 hyväksymät palveluverkon kehittämisen yleiset sekä palvelukohtaiset periaatteet.

Nykytilan kuvaus ja muutospaineet

Avokuntoutus tuottaa kuntoutusta, joka edistää tai ylläpitää toiminta- ja/tai työkykyä. Avokuntoutuksen palveluita ovat lasten ja aikuisten fysioterapia, lasten ja aikuisten toimintaterapia, ryhmäkuntoutus, apuvälinepalvelut, kotikuntoutus, asumispalveluiden kuntoutus ja neuropsykologinen kuntoutus. Lisäksi avokuntoutuksen osana toimii keskitetty työkyvyn tuen palvelu.

Pirkanmaan hyvinvointialue tuottaa tällä hetkellä avokuntoutuksen palveluita 44 toimipisteessä, joista viidessä on ulkoisilta tuottajilta hankittua palvelua. Oman toiminnan toimipisteistä 29 on sote-asemilla. Toimipisteistä 10 sijaitsee joko ikäihmisten tai lasten palveluiden tai koulujen yhteydessä. Edellä mainitut toimipisteet ovat omana yksikkönään tai hyvinvointialueen muiden palveluiden tiloissa. Oman toiminnan toimipisteet eroavat kooltaan huomattavasti toisistaan. Toimipisteistä yhdeksässä työskentelee vain yksi terapeutti koko- tai osa-aikaisesti. Avokuntoutuksen henkilöstömäärä on yhteensä 285.

Avokuntoutus hankkii kuntoutuspalveluja vuonna 2023 yli 4 miljoonalla eurolla. Hankintapäätökset on tehty keskitetysti toukokuusta 2023 alkaen. Tasapainoa ulkoisilta tuottajilta hankittujen palveluiden ja oman tuotannon välillä haetaan aktiivisesti.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Pirkanmaan hyvinvointialueen toiminnan käynnistyessä eri kuntien kuntoutuksen toimintamallit ja resurssit olivat hyvin erilaiset, ja näiden yhdenmukaistaminen on käynnissä. Fysioterapeuttien suoravastaanottojen saatavuus on pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Erityisesti lasten terapeutteja on valtakunnallisesti vähän, eikä palvelun saatavuutta pystytä kaikilta osin turvaamaan. Digitaalisten kanavien hyödyntäminen on tähän asti ollut vähäistä.

Avokuntoutus toteutuu usein kuntoutujan toimintaympäristössä, joten liikkuvia palveluja on jo nyt suhteellisen paljon. Kotikuntoutuksen 60 työntekijää liikkuvat kodeissa, asumispalveluiden 30 työntekijää muun muassa lähitoreilla ja lasten 32 terapeuttia päiväkodeissa, kouluissa ja lasten omissa kodeissa. Pienten sote-asemien palvelua on tuotettu liikkuvana palveluna suuremmilta sote-asemilta.

Pirkanmaalla sote-palveluiden ja työllisyyden hoidon toimijat ovat jo vuosia kehittäneet työkyvyn tuen palveluita yhdessä. Avokuntoutuksen työkyky-yksikköä kehitetään koko aluetta palvelevaksi koordinoivaksi toimijaksi.

Pirkanmaan väestömäärän ennustetaan kasvavan 2–4 % vuoteen 2035 mennessä. Tulevien 10 vuoden aikana suurten ikäluokkien kotona asumista tukevien palveluiden ja kuntoutuksen tarve kasvaa, ja tämän yhdessä väestönkasvun kanssa ennustetaan lisäävän avokuntoutuksen tarvetta 4 % nykyisestä tasosta. Vaikka lasten ja nuorten osuus väestöstä pienenee, on nähtävissä viitteitä myös tämän ryhmän kasvavasta tuen ja kuntoutuksen tarpeesta. Avokuntoutuksessa on tulevana vuosina tuotettava niin ikäihmisten kuin lastenkin toimintakykyä ylläpitävää kuntoutuspalvelua.

Palveluiden verkoston tavoitetilä ja johtopäätökset

Pirkanmaalla palveluja tulee monimuotoistaa ja yhteensovittaa. Lähtökohtana valmistelussa on monikanavainen palveluiden verkosto, jossa palvelut jakautuvat fyysisiin toimipisteisiin, liikkuviin palveluihin sekä digipalveluihin. Avokuntoutuksessa on paljon mahdollisuuksia monikanavaiseen palvelutuotantoon. Kuitenkin yli 80 % kuntoutuksen palveluista liittyy tuki- ja liikuntaelämäntöiden toimintakykyongelmiin, jolloin kuntoutuksen suunnittelussa tarvitaan kuntoutujan fyysinen tutkimus ja lähikäynti. Toinen kuntoutuksen ominaispiirre on palvelun tuloksellisuuden edellytyksenä oleva kuntoutujan oma aktiivisuus ja harjoittelu, jonka seuranta on mahdollista tehdä digitaalisesti. Moniammatillisuus ja toimintakyvyn itsearviointi soveltuvat myös hyvin digitaalisesti toteutettaviksi.

Ryhmätoiminnoilla on vahva perinne kuntoutuksessa, ja niiden hyödyntäminen nykyistä kohdennetummin, myös etäpalveluna ja digitaalisesti, tarjoaa mahdollisuuksia ratkaista resurssipulaa sekä itse tuotetuissa että ulkoisilta tuottajilta hankituissa palveluissa. Ryhmätoiminnot muodostavat kuntoutuksesta vahvan yhdyspinnan hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin sekä kolmannen sektorin toimintaan, ja näiden tahojen työnjakoa tulee selkiyttää.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden tiiviimpi integraatio on keskeinen tulevaisuuden tavoite. Toimintakykylähtöinen kuntoutus tunnistaa usein muiden toimijoiden, erityisesti päihde- ja mielenterveystyön, palvelutarpeita. Joustava yhteistyö sote-asemilla sekä yhteiset asiakassuunnitelmat varmistavat asianmukaiset ja oikea-aikaiset palvelut.

Palveluiden verkoston valmistelu lähti kolmesta skenaariosta: ei muutoksia, maltilliset muutokset ja laajemmat muutokset. Näistä valmistelutyöryhmät pitivät tulevaisuuden

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

palveluiden verkoston kehittämisessä parhaana vaihtoehtona laajempien muutosten skenaariota, jossa palveluita keskitetään vahvoihin osaamiskeskittyymiin, ja samalla lisätään merkittävästi liikkuvia palveluja sekä mahdollisimman paljon digitaalisia palveluita. Samalla palveluiden verkostoa tiivistetään, jotta voidaan turvata toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palveluiden kokonaisuus maakuntatasoisena.

Avokuntoutuksen laajempien muutosten skenaariossa vuonna 2035 fyysisissä toimipisteissä tapahtuisi 50 % käynneistä. Liikkuvina palveluina tarjottaisiin 25 % käynneistä ja digitaalisina palveluina 25 % käynneistä. Liikkuvien palveluiden tarjontaa pilotoidaan vuonna 2024.

Avokuntoutuksen tulevaisuuden palveluiden verkoston osalta esitetään, että vuonna 2035 käytössä olisi 21 toimipistettä. Nykyisten toimipisteiden tilojen riittävyyteen haettaisiin ratkaisuja muun muassa etä- ja hybridityöllä, tilavarausjärjestelmillä ja aukioloaikojen laajentamisella. Liikkuvilla palveluilla suunnitellaan täydennettävän palveluita erityisesti haja-asutusseuduilla, joissa julkinen liikenne on vähäistä. Palveluverkon lähiasemat ja muut käytettävät toimitilat suunnitellaan yhdessä vastaanottotoiminnan ja muiden alueella palveluja tarjoavien toimijoiden kanssa vuoden 2024 aikana. Muutoksia esitetään toteutettavaksi pitkällä aikavälillä ja hallitusti ottaen huomioon toimitilojen lisärakentamis- ja perusparannustarpeet.

Skenaarioiden mukaisista muutoksista on tehty vaikutusten arviointi muun muassa asiakkaisiin, asukkaisiin, henkilöstöön, sidosryhmiin, ympäristöön ja maaseutualueisiin. Lisäksi on arvioitu vaikutuksia talouteen.

Avokuntoutuksen palveluiden verkoston selvitys on liitteenä.

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- merkitsee avokuntoutuksen palveluiden verkoston selvityksen tiedoksi, ja
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Kokouskäsittely

Kuultiin asiantuntijana vastuualuejohtaja Virpi Heikkistä, joka poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Valliokunnan keskustelussa nousi esille etä-/digipalvelujen mahdollisuudet sekä haasteet avokuntoutuksessa. Valiokuntaa kiinnostivat myös avokuntoutuksen ostopalvelut ja mahdollisuus kehittää niitä joustavampaan suuntaan. Selvityksen etenemistä kehittämisen ja kokeilun kautta sekä yhteistyötä henkilöstön kanssa pidettiin hyvinä lähtökohtina.

Jenni Jokinen, Sirpa Pursiainen ja Anne Liimola saapuivat asian käsittelyn aikana.

Päätös

Monipalveluvaliokunta

- merkitsi avokuntoutuksen palveluiden verkoston selvityksen tiedoksi, ja
- antaa liitteenä olevan lausunnon aluehallitukselle.

Tiedoksi

Aluehallitus, Eeva Torppa-Saarinen, Sari Mäkinen, Virpi Heikkinen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 47

Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaisten päivä- ja työtoiminnan sekä vammaissosiaalityön selvitys

27853/2023

Valmistelijat / lisätiedot:

Päivi Tryyki, IKÄIHMISTEN JA VAMMAISTEN PJOH, paivi.tryyki@pirha.fi
Tuulikki Parikka, TOIMIALUEJOHTAJA, tuulikki.parikka@pirha.fi

Liitteet

- 1 Vammaisten päivä- ja työtoiminnan sekä vammaissosiaalityön selvitys
- 2 Monipalveluvaliokunnan lausunto vammaisten henkilöiden päivä- ja työtoiminnasta sekä vammaissosiaalityöstä

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelman kärjen ” Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut ” alatavoitteisiin kuuluu nykyisen tilaverkon uudistaminen tavoitetilan mukaiseksi. Vammaisten työ- ja päivätoiminnan palveluverkkoselvitys ja vammaissosiaalityön selvitys tässä 4. aallossa ovat jatkoa palveluverkkovalmistelun 2. aallossa valmistuneelle alustavalle vammaisten asumisen selvitykselle. Lisäksi jatkovalmistelussa selvitetään nyt valmisteltavan vammaissosiaalityön sijoittumista niissä sosiaalipalveluissa, joissa toimintoja kootaan isompaan kokonaisuuteen. Jatkovalmistelussa vammaisten asuminen, päiväaikainen toiminta, vammaissosiaalityö sekä vaativat erityispalvelut työstetään kokonaisvaltaiseksi VAPA 2035 -ohjelmaksi.

Vammaisten työ- ja päivätoiminnan sekä vammaissosiaalityön selvityksen tavoitteet

Vammaisten palvelujen tarkastelussa keskeinen tavoite on toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävä palvelurakenne, jossa asiakas saa tarpeita vastaavat palvelut oikea-aikaisesti.

Selvityksen kärkiä ovat:

1. Kokonaiskuvan muodostaminen vammaisten työ- ja päivätoiminnasta sekä vammaissosiaalityöstä
2. Palvelun tuotantotapojen uudistaminen ja monipuolistaminen
3. Palvelurakenteiden selkiyttäminen ja uudistaminen kokonaistaloudellisesta näkökulmasta
4. Toimitilojen uudistamistarpeiden selvitys ja suunnittelu
5. Palveluverkon kehittäminen eri palvelukokonaisuudet huomioiden

Selvityksen toteutustapa

Selvitystä on tehty virkajohdon alaisuudessa konsulttiyhtiö Futurice Oy:n ollessa valmistelun tukena. Ohjelman työstämiseen on osallistunut vammaisten palveluista asiantuntijoita ja selvityksen sisältöjä on työstetty tiiviissä työryhmätyöskentelyssä. Valmistelussa on käytetty pohjana avoimen datan tilastotietoja mm. THL, Tilastokeskus, Sotkanet ja Kela. Nykytila-analyyysien pohjana on lisäksi käytetty poikkileikkausdataa Pirkanmaan hyvinvointialueen omista tietojärjestelmistä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Nykytilan kuvaus ja muutospaineet

Vammaisten työ- ja päivätoiminta

Vammaisten työ- ja päivätoiminnalla on 15 kunnan alueella yhteensä 44 toimipistettä. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa järjestetään sekä omana tuotantona (23 yksikköä) että ostopalveluna (21 yksikköä). Merkittävä osa vaikeavammaisten päivätoiminnasta tuotetaan ostopalveluna (3 yksikköä).

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan oman tuotannon yksiköissä on asiakkaita yhteensä noin 850 ja ostopalveluissa noin 730. Työ- ja päivätoiminnan asiakkaista 90 % sijoittuu 11 suurimman kunnan alueilla sijaitseviin yksiköihin. Oman tuotannon yksiköiden koot ja asiakasmäärät vaihtelevat suuresti: pienimmässä on vain yksi työntekijä ja neljä asiakasta, suurimmassa 17 työntekijää ja 135 asiakasta.

Toiminnan haasteena ovat hajallaan olevat pienet ja haavoittuvat yksiköt, tilojen kunto ja toiminnalliset puutteet sekä asiakas- ja työturvallisuus. Palvelun kysynnän kasvupaineet ovat maltillisia, mutta epävarmuutta tuo mm. uuden vammaispalvelulain vaikutus palvelujen kysyntään. Asiakkaiden ohjaaminen yksilöllistä palvelutarvetta vastaavan toiminnan piiriin ei kuntakohtaisesti ole aikaisemmin ollut aina mahdollista ja tämä edellyttää hyvinvointialueen tasolla jatkotyöstämistä.

Toimintayksiköiden keskittämisellä haetaan henkilöstöresurssin tarkoituksenmukaisempaa käyttöä ja erilaisiin asiakastarpeisiin paremmin sopivia vaihtoehtoja. Lisäksi toimintatapoja uudistamalla voidaan tasapainottaa tilainvestointeja tilanteessa, jossa merkittävä osa fyysistä palveluverkkoa on saneerauksen tarpeessa tilojen huonon tai epätarkoituksenmukaisen rakenteen takia.

Käsiteltävänä olevassa työ- ja päivätoiminnan palveluverkkoselvityksessä on arvioitu olemassa olevia tiloja niiden kunnan ja toiminnallisten tarpeiden näkökulmasta. Alustavassa suunnitelmassa on arvioitu toimintayksiköiden yhdistämismahdollisuuksia 23:sta toimipisteestä 16:een toimipisteeseen ja asetettu tilojen uudistamistarpeita kiireellisyysjärjestykseen. Toimipisteitä yhdistämällä asiakaspaikkalukua voidaan kasvattaa. Nykyisten toimitilojen uudistamistarpeiden osalta selvitetään myös, onko muiden palvelulinjojen osalta palveluverkkoselvitysten perusteella vapautumassa tiloja, jotka soveltuisivat esimerkiksi vammaisten työ- ja päivätoiminnan käyttöön. Lisäksi liikkuvia päivätoimintaryhmiä laajennetaan ja luodaan rinnalle mahdollisuus osallistua etäpäivätoimintaan. Nämä osaltaan vaikuttavat fyysisten tilojen tarpeeseen.

Työ- ja päivätoiminta sekä asuminen liittyvät tiiviisti toisiinsa. Aiemmin valmistuneen vammaisten asumispalvelujen selvityksen tilaselvityksiä on nyt valmistuvassa työssä tarkastelu rinnakkain työ- ja päivätoiminnan tilojen kanssa. Aiemmassa asumispalveluselvityksessä todettiin, että yhteensä 17 yksikköä eivät täydy nykyisiä asumisen vaatimuksia. Asumispalveluissa on arvioitu tilojen tiivistämismahdollisuuksia nykyisestä 42 yksiköstä 37 yksikköön. Lisäksi tilojen uudistamistarpeita on asetettu kiireellisyysjärjestykseen tilojen kunnan sekä toiminnallisuuden näkökulmasta.

Vammaissosiaalityö

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Vammaissosiaalityötä tehdään Pirkanmaalla tällä hetkellä 13 toimipisteessä, joista merkittävässä osassa työskentelee vain muutamia työntekijöitä ja osassa toimipisteitä on vain yksi vammaissosiaalityön työntekijä. Vuoden 2023 alkupuolella Pirkanmaalla oli palvelutuotannon arvion mukaan vammaispalveluissa n. 11 400 asiakasta. Asiakkaista noin puolet on Tampereella. Vammaissosiaalityöstä n. 70 % on kirjallista, puhelimitse tai verkostoyhteistyössä tapahtuvaa selvitys- ja päätöksentekotyötä ja 30 % asiakaskohtaamista. Asiakaskohtaamisista n. 80–90 % toteutetaan liikkuvana palveluna eli työntekijä tapaa asiakkaan kotona tai muussa arjen ympäristössä. Valtaosa hakemuksista tulee paperihakemuksina ja varsinaista asiakasvastaanottotyötä vammaispalvelutoimistoissa on vähän.

Vammaissosiaalityössä on käynnissä uudelleenorganisointi, joka on marraskuussa 2023 vielä kesken, ja jonka tulokset vaikuttavat tulevaisuuden palveluiden verkostoon. Uudelleenorganisoinnin tavoitteena ovat riittävän kokoiset ns. lähitiimit, jotka hoitavat maantieteellisesti ja asiakasmääriltään tasaisesti jaettuja alueita. Alueet eivät ole nykyisistä alue- tai kuntarajoista riippuvaisia. Mahdollisesti perustetaan myös keskitettyjen toimintojen tiimi tai tiimejä, jotka hoitavat tiettyjä koko Pirkanmaan asiakkaita koskevia vammaissosiaalityön tehtäviä. Nämä tavoitteet on huomioitu tässä selvityksessä.

Tavoitteena on tulevaisuudessa tiivistää vammaissosiaalityön toimipisteiden määrää sekä päästä eroon yksintyöskentelystä ja epätarkoituksenmukaisista tiloista. Toiminnan näkökulmasta 13:n toimipisteen tiivistämistä seitsemään on pidetty tarkoituksenmukaisena ratkaisuna. Etäisyydet sekä työntekijä- ja asiakasmäärät huomioiden on nähty selkeä tarve toimitiloille jatkossa etenkin Kangasalla, Tampereella ja Sastamalassa. Neljän muun alueellisen lähitiimin toimitilat voidaan yhteensovittaa jatkovalmistelussa muiden sosiaalipalvelujen yhteyteen sote-keskuksiin tai muiden mahdollisesti keskitettävien sosiaalipalvelujen kanssa yhteisiin tiloihin tarkoituksenmukaiseksi katsottavalla tavalla. Kehittämistoimina lisätään etäyhteyden avulla tapahtuvan asiakastyöskentelyn määrää sekä ohjataan asiakkaita asioimaan yleisen neuvonnan ja hakemusten laatimisen avustamisasioissa yleisiin palvelupiteisiin kuten esimerkiksi Kotitorille ja Lähitoreille.

Uuden vammaispalvelulain voimaantuloajaksi on ilmoitettu 1.1.2025. Voimaan tullessaan laki toisi merkittävän määrän uusia velvoitteita palvelun järjestäjälle sekä lisäksi asiakkaiden subjektiivisia oikeuksia useisiin eri palveluihin. Lain soveltamisalaan ja sisältöön voi vuoden 2024 aikana tulla tarkennuksia, jotka huomioidaan jatkovalmistelussa. Jatkovalmistelussa vammaisten asumisen, päiväaikaisen toiminnan, vammaissosiaalityön sekä vaativien erityispalvelujen kokonaisuus nivotaan yhteen VAPA 2035 -suunnitelmaksi ja syvennetään konkreettisiksi toimenpiteiksi. Tuotantotapa-analysit on tarkoituksenmukaista aloittaa vuoden 2023 taloustietojen valmistuttua.

Vammaisten työ- ja päivätoiminnan sekä vammaissosiaalityön selvitys on pykälän liitteenä.

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- merkitsee vammaisten työ- ja päivätoiminnan sekä vammaissosiaalityön selvityksen tiedoksi, ja
- antaa kommentit aluehallitukselle.

Kokouskäsittely

Kuultiin asiantuntijana toimialuejohtaja Tuulikki Parikkaa, joka poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Valiokunnan keskustelussa nousivat esille päivä- ja työtoiminnan sekä vammaissosiaalityön tavoitteista ja miten ne oli tuotu selvityksissä esille. Lisäksi henkilöstön sekä vammaisten ja heidän läheistensä osallistuminen selvitysten laatimiseen kiinnosti valiokunnan jäseniä. Kiinnostusta herätti myös selvityksen liityntäkohdat VAPA2035-valmisteluun sekä tämän aikatauluun sekä valiokunnan halusta lausua valmisteltavasta kokonaisuohjelmasta.

Mikael Rinnetmäki ja Tuija Kaivanto poistuivat kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Mauri Jussila ja Matti Höyssä saapuivat kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Päätös

Monipalveluvaliokunta

- merkitsi vammaisten työ- ja päivätoiminnan sekä vammaissosiaalityön selvityksen tiedoksi, ja
- antaa liitteenä olevan lausunnon aluehallitukselle.

Tiedoksi

Aluehallitus, Päivi Tryyki, Tuulikki Parikka

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Monipalveluvaliokunta, § 42, 15.11.2023

Monipalveluvaliokunta, § 48, 12.12.2023

§ 48

Valiokuntien käsikirja

24853/2023

Monipalveluvaliokunta, 15.11.2023, § 42

Valmistelijat / lisätiedot:

Nella Lehtinen, VALIOKUNTAKOORDINAATTORI, nella.lehtinen@pirha.fi

Pirkanmaan hyvinvointialueen valiokuntatyön perusteet, valiokuntien tehtävät, työnjaon sekä menettelytavat määritellään aluevaltuuston hyväksymässä valiokuntien työjärjestyksessä. Lisäksi se määrittää valiokuntien toimintaa suhteessa aluehallituksen ja aluevaltuuston päätöksentekoon.

Valiokuntatyöskentelyä on kehitetty vuoden 2023 aikana ja osana tätä kehittämistyötä on valmisteltu valiokuntien työskentelyn tueksi valiokuntien käsikirjaa. Käsikirjan tarkoituksena on täydentää valiokuntien työjärjestystä ja tarkentaa kokoustyöskentelyn käytäntöjä. Lisäksi käsikirjassa kuvataan valiokuntatyön eri prosesseja valiokuntien keskeisimpien käsittelyprosessien eli kannanottojen, lausuntojen sekä mietintöjen osalta. Käsikirja sisältää myös valiokuntien puheenjohtajakollegion linjaukset valiokuntatyöskentelystä. Käsikirjan on tarkoitus toimia puheenjohtajien, vastuuviranhaltijoiden sekä sihteerien tukena. Luonnos valiokuntien käsikirjasta on liitteenä.

Käsikirja on työjärjestystä joustavampi niin, että sen päivittäminen tehdään puheenjohtajakollegion linjausten pohjalta. Käsikirjan luonnosta esiteltiin puheenjohtajakollegiolle kokouksessa 11.10.2023 ja käsikirja päätettiin lähettää valiokuntiin käsiteltäväksi ja kommenteille.

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- keskustelee valiokuntien käsikirjan luonnoksesta ja
- antaa kommenttinsa valiokuntien käsikirjasta valiokuntien puheenjohtajakollegiolle.

Päätös

Asia siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

Monipalveluvaliokunta, 12.12.2023, § 48

Valmistelijat / lisätiedot:

Nella Lehtinen, VALIOKUNTAKOORDINAATTORI, nella.lehtinen@pirha.fi

Liitteet

1 Valiokuntien käsikirja luonnos

Asian esittely monipalveluvaliokunnan 15.11.2023 § 42.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- keskustelee valiokuntien käsikirjan luonnoksesta ja
- antaa kommenttinsa valiokuntien käsikirjasta valiokuntien puheenjohtajakollegiolla.

Kokouskäsittely

Valiokuntakoordinaattori Nella Lehtinen esitteli valiokuntien käsikirjaluonnosta.

Valiokunta keskusteli äänestämisestä valiokunnissa ja missä tilanteissa sitä voi olla tarpeen hyödyntää. Lisäksi keskustelussa nousi esille valiokuntamallin vaikuttavuus. Valiokuntien vaikuttavuuden parantaminen tulisi huomioida laajemmin.

Jorma Jussila, Antero Saksala ja Jari Haapaniemi poistuivat kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Päivi Tryki ja Suvi Liimatainen poistuivat kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Päätös

Monipalveluvaliokunta

- keskusteli valiokuntien käsikirjan luonnoksesta ja
- antaa kommenttinsa valiokuntien käsikirjasta valiokuntien puheenjohtajakollegiolla:
  - valiokunnan tulee tarpeen mukaan voida äänestää erityisesti valiokunnan kannanoton muodostusta koskevassa prosessissa
  - eriävän näkemyksen jättämistä koskevia kirjauksia tulee tarkentaa ja huomioida, että pitäisi itse esittää jotain muuta eriävän näkemyksen jättämiseksi
  - valiokunnan tulee voida kuulla laajasti alan tunnettuja asiantuntijoita, joka on erityisen tärkeää strategisen mietinnön kannalta
  - valiokunnan arviointia koskien eroteltava näkyviin valiokunnan itsearviointi, vaikuttavuuden arviointi sekä valiokuntatyöskentelyn kehittäminen
  - mietintöjen määrässä vuositasolla tulee olla tilannekohtaista harkintaa
  - vastuuviranhaltijoiden roolista valiokunta toteaa, että vastuuviranhaltijoiden perustehtävä liittyy operatiivisen toiminnan johtamiseen ja aluevaltuuston valiokuntien tehtävä on pääosin strateginen
  - vierailut tulisi mahdollistaa myös valiokunnasta koostuvalle pienemmälle ryhmälle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Monipalveluvaliokunta, § 9, 14.06.2023

Monipalveluvaliokunta, § 17, 22.08.2023

Monipalveluvaliokunta, § 28, 20.09.2023

Monipalveluvaliokunta, § 33, 17.10.2023

Monipalveluvaliokunta, § 41, 15.11.2023

Monipalveluvaliokunta, § 49, 12.12.2023

§ 49

Monipalveluvaliokunnan valiokuntamietintö lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluista

13374/2023

Monipalveluvaliokunta, 14.06.2023, § 9

Pirkanmaan hyvinvointialueen valiokuntien työjärjestyksen mukaan valiokunnat voivat esittää huomioita, vaihtoehtoja, tarpeita, epäkohtia tai tavoitteita valiokuntamietinnön muodossa. Valiokuntamietintö voi pohjautua useaan valiokunnan kokoukseen ja asiantuntija-analyysseihin. Valiokuntamietintö on kokousmuistiota laajempi ja syvällisempi analyysi aihealueeseen ja sisältää valiokunnan perustellun näkemyksen käsiteltävästä asiasta. Lisäksi se voi sisältää toimenpidesuosituksia. Valiokuntamallin tarkoituksena oli lisätä luottamushenkilöiden roolia strategisten, pitkäaikaisten suunnitelmien valmistelussa.

Valiokunnan keskustelee seuraavan mietintöprosessin käynnistämisestä lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluista sekä tulevista asiantuntijakuulemisista ja mahdollisista vierailuista lausuntoon liittyen. Mietintöprosessin aikataulu sovitetaan valiokunnassa vuosikellon mukaisesti käsiteltäviin asioihin.

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- keskustelee ja päättää lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevan mietinnön jatkotoimenpiteistä sekä aikataulusta

Kokouskäsitely

Monipalveluvaliokunta keskusteli lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevan mietintöprosessin aloittamisesta. Puheenjohtaja Markku Virkamäki kertoi alustavasti elokuun kokoukseen kutsuttavista asiantuntijoista, joiden kuulemisen pohjalta seuraavan mietinnön työstö aloitetaan. Mietinnön on tarkoitus valmistua vuoden 2023 loppuun mennessä.

Päätös

Monipalveluvaliokunta

- sopi, että valiokunnan lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevan mietinnön työstäminen aloitetaan 22.8.2023 kokouksessa asiantuntijakuulemisilla.
-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Monipalveluvaliokunta, 22.08.2023, § 17

Monipalveluvaliokunta valmistelee lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevaa mietintöä. Kokouksessa kuullaan kutsuUILta asiantuntijoilta seuraavat esitykset:

- Nuortenpsykiatrian nykytilanne ja tulevaisuuden näkymät, nuortenpsykiatrian vastuualuejohtaja Riittakerttu Kaltiala
- Lastenpsykiatrian nykytilanne ja tulevaisuuden näkymät, lastenpsykiatrian vastuualuejohtaja Reija Latva
- Lasten ja nuorten mielenterveyden hoitaminen ja päihdeongelmat koulun näkökulmasta. Kuinka ylitetään hyvinvointialueen ja kuntien yhdyspinnat siten, että palvelut toimivat lasten ja nuorten hyväksi?, Linnainmaan yhtenäiskoulun rehtori Ilona Pasma

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- sopii lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluja koskevan mietinnön jatkovalmistelusta.

Kokouskäsitteily

Nuortenpsykiatrian vastuualuejohtaja Riittakerttu Kaltiala esitteli nuortenpsykiatrian nykytilannetta ja tulevaisuudennäkymiä siitä näkökulmasta, mitä tilanteelle voitaisiin tehdä Pirkanmaan hyvinvointialueella. Valiokunnan keskustelussa nousi esille perheen huomioon ottaminen ja huoli liiallisen itseohjautuvuuden vaatimuksesta nuorisopsykiatrian puolella.

Lastenpsykiatrian vastuualuejohtaja Reija Latvan esityksessä keskityttiin lastenpsykiatrian nykytilanteeseen ja tulevaisuuden näkymiin Pirkanmaan hyvinvointialueen näkökulmasta. Lasten mielenterveyden haasteiden osalta todettiin, että kasvua on havaittavissa sekä perustasolla että erikoissairaanhoidossa, mutta nuoriin verrattuna nousu on hitaampaa. Valiokunta kiinnitti keskustelussa huomiota kouluterveydenhuoltoon, neuvolajärjestelmään sekä siihen, miten aikuisten päihdeongelmat näkyvät lasten mielenterveysongelmissa.

Merkittiin, että nuortenpsykiatrian vastuualuejohtaja Riittakerttu Kaltiala ja lastenpsykiatrian vastuualuejohtaja Reija Latva poistuivat esittelyn ja keskustelun jälkeen.

Merkittiin, että monipalveluvaliokunnan jäsenet Janne Ojala, Karita Jäppinen, Minna Sarvijärvi ja Henri Backman sekä hallintoylilääkäri Suvi Liimatainen saapuivat asian käsittelyn aikana.

Merkittiin, että käsittelyjärjestystä muutettiin siten, että Linnainmaan koulun rehtori Ilona Pasma esitys kuullaan §:n 19 jälkeen.

Linnainmaan koulun rehtori Ilona Pasma esitteli lasten ja nuorten mielenterveyden hoitamista koulun näkökulmasta. Esityksessä käytiin läpi haasteita sekä millaista apua koululla on näihin tarjota ja millaista apua koulun näkökulmasta tarvittaisiin erilaisiin tilanteisiin. Valiokunnan keskustelussa kiinnitettiin huomiota haastaviin

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

tilanteisiin, joissa avun saamista joutuu odottamaan turhan pitkään. Lisäksi valiokunta keskusteli Nepsy-palvelujen tilanteesta ja todettiin, että osaamisessa on eroja hyvinvointialueella kuntien tai jopa koulujen välillä.

Merkittiin, että Linnainmaan koulun rehtori Ilona Pasma poistui esittelyn jälkeen.

Päätös

Monipalveluvaliokunta

- jatkaa lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluja koskevan mietinnön valmistelua syksyn kokouksiensa yhteydessä.
-

Monipalveluvaliokunta, 20.09.2023, § 28

Monipalveluvaliokunta valmistelee lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevaa mietintöä. Kokouksessa käydään läpi puheenjohtajiston esitys kuultavista asiantuntijoista sekä kuulemisten aikataulusta tulevien kokousten yhteydessä.

Puheenjohtajiston alustava esitys kuultavista asiantuntijoista sekä aikataulusta on oheismateriaalina.

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- sopii kuultavien asiantuntijoiden kutsumisesta ja kuulemisten aikataulusta.

Kokouskäsitely

Valiokunta keskusteli puheenjohtajiston esityksestä kuultavista asiantuntijoista syksyn kokousten yhteydessä. Keskustelussa nousi esille, että asiantuntijoita voitaisiin kuulla laajemmin kouluissa työskentelevien tahojen osalta sekä nuorten mielenterveysasioissa ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Valiokuntaan voitaisiin kutsua kuultavaksi asiantuntija liikunta- tai muun harrastustoiminnan parista. Ehdotuksen merkittiin tiedoksi.

Valiokunnan puheenjohtaja kertoi, että valiokunta on kutsuttu vierailulle Naura ry:n uuteen yksikköön Hämeenkyröön. Vierailua ei toteuteta syksyn kokousten yhteydessä, mutta halukkaat valiokunnan jäsenet voivat osallistua vapaaehtoiselle vierailulle maanantaina 30.10 klo 13. Vierailusta ei makseta kokouspalkkioita tai matkakulukorvauksia.

Todettiin, että valiokunnan mietinnön valmistumisen arvioitu aikataulu siirtyy tammikuulle 2024.

Päätös

Monipalveluvaliokunta

- sopi seuraavat asiantuntijakuulemiset syksyn kokouksiinsa:
  - 17.10.2023: lapsiasiavaltuutettu, lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden vastuualuejohtaja ja lastenpsykiatrian professori ylilääkäri

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- 15.11.2023: lasten, nuorten ja perheiden palvelulinjan johtaja ja nuorisovaltuuston puheenjohtaja
- 12.12.2023: opiskelijahuollon vastuualuejohtaja, lääkäri, eri tahojen asiantuntijoita sekä järjestöedustaja.

Monipalveluvaliokunta, 17.10.2023, § 33

Kokouksessa kuullaan valiokunnan lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevan mietinnön teemaan ja valmisteluun liittyen seuraavia asiantuntijoita:

- lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen: Toteutuuko lapsen oikeus terveyteen?
- professori, ylilääkäri Kaija Puura: Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden tilanteesta Pirkanmaan hyvinvointialueella tutkimusalueen näkökulmasta.
- vastuualuejohtaja Paula Pasanen-Aro: Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden tilanteesta Pirkanmaan hyvinvointialueella vastuualueen näkökulmasta.

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- merkitsee tiedoksi asiantuntijoiden esitykset ja
- sopii mietinnön jatkovalmistelusta.

Kokouskäsitely

Kuultiin asiantuntijoina lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarista, professori, ylilääkäri Kaija Puuraa sekä vastuualuejohtaja Paula Pasanen-Aroa, jotka poistuivat kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Valiokunnan keskustelussa kiinnitettiin erityisesti huomiota nepsy-/autismikirjon diagnoosien nykytilanteeseen. Keskustelussa pohdittiin keinoja, joilla erilaisiin haasteisiin pystyttäisiin vastaamaan. Valiokunnan puheenvuoroissa tunnistettiin haasteeksi tiedon välittyminen, tietosuojaan tuomat muutokset tiedon välittymiseen ja tietosuojakäytänteiden luomat esteet viranomaisyhteistyölle. Haasteita on tiedon välittämisessä viranomaisten välillä ja yhteistyötä pitäisi lisätä monella eri tasolla (esim. asiantuntijoiden ja palveluntuottajien sekä koulun ja harrastusten välillä). Hoidontarpeen todettiin kasvaneen, vaikka samalla ikäluokat ovat pienentyneet. Lisäksi valiokunta nosti esille nuorten huumeiden käytön nykytilanteen, siihen liittyvistä havainnoista ja tutkimustiedosta. Perheiden tukemista pidettiin tärkeänä ja yhteistyötä hyvinvointialueen, kuntien ja yhdistysten kanssa pitäisi tämän asian osalta edistää. Lopuksi valiokunta nosti esille Päiväperhon toiminnan. Valiokunta korosti toivon ajatuksen merkitystä lasten ja nuorten palveluita järjestettäessä.

Merkittiin, että valiokunnan 2. varapuheenjohtaja Kukka Kunnari, jäsen Maarit Lepistö ja varajäsen Aila Laaksonen poistuivat asian käsittelyn aikana.

Päätös

Monipalveluvaliokunta

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asiantuntijajärjestelmässä

- merkitsee tiedoksi asiantuntijoiden esitykset ja
- sopi, että mietinnön valmistelua jatketaan seuraavassa kokouksessa asiantuntijakuulemisilla.

Monipalveluvaliokunta, 15.11.2023, § 41

Kokouksessa kuullaan valiokunnan lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevan mietinnön teemaan ja valmisteluun liittyen seuraavia asiantuntijoita:

- palvelulinjajohtaja Titta Pelttari
- vastuualuejohtaja Marja Nurmi-Vuorinen
- Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston puheenjohtaja, Eetu Hukkanen

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- merkitsee tiedoksi asiantuntijoiden esitykset,
- nimeää mietinnön aihekokonaisuuksien valmistelusta vastaavien työryhmien kokoonpanot ja
- sopii mietintöluonnoksen valmistelun aikataulusta.

Kokouskäsitely

Kuultiin asiantuntijoina palvelulinjajohtaja Titta Pelttaria, palvelujohtaja Marja Nurmi-Vuorista sekä Pirhan nuorisovaltuuston puheenjohtaja Eetu Hukkasta.

Valiokunnalle esiteltiin lasten, nuorten ja perheiden palvelulinjan organisoitumista ja toimintaa yleisesti. Mielenterveysongelmien lisääntyminen on monimutkainen ilmiö, joten haasteen ratkaisemiseksi ei ole yhtä yksittäistä toimenpidettä. Valiokunnan keskustelussa toivottiin, että hyvinvointialueella panostettaisiin palvelulinjojen väliseen yhteistyöhön. Lisäksi valiokunnalle esiteltiin opiskeluhoitopalvelujen organisaatiota, nykytilannetta sekä opiskeluhoollossa tehtävää mielenterveys- ja päihdepalvelutyötä. Nuorisovaltuuston puheenjohtaja nosti esille erityisesti nuorten näkökulmaa ja toivoi, että poliittiset ryhmät tekevät lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden osalta yhteistyötä. Nykyiset toimintamallit, kuten esimerkiksi KiVa Koulu -ohjelma, eivät ole opiskelijoiden näkökulmasta toimivia.

Maarit Lepistö poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Päätös

Monipalveluvaliokunta

- merkitsi tiedoksi asiantuntijoiden esitykset,
- nimesi mietinnön aihekokonaisuuksien valmistelusta vastaavien työryhmien kokoonpanot:
  - ryhmä 1: Markku Virkamäki (pj), Mauri Jussila ja Mervi Veijola
  - ryhmä 2: Kukka Kunnari (pj), Matti Höyssä, Anne Liimola, Minna Sarvijärvi ja Janne Ojala
  - ryhmä 3: Manta Tolvanen (pj), Henri Backman, Tarja Jokinen ja Jari Haapaniemi

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- ryhmä 4: Anna Moilanen (pj), Jorma Jussila, Karita Jäppinen, Jenni Jokinen ja Arto Lampinen
- ryhmä 5: Sirpa Pursiainen (pj), Anitta Korpio, Maarit Lepistö ja Janne Prihti
- sopi, että ryhmät esittelevät valmistelemansa mietintöluonnoksen osakokonaisuutta tammikuun kokouksessa.

Monipalveluvaliokunta, 12.12.2023, § 49

Monipalveluvaliokunta on jakautunut edellisessä kokouksessa viiteen pienryhmään valmistelemaan mietintöluonnosta. Ryhmille on toimitettu ohjeistus ja aikataulu mietintöluonnoksen valmistelua koskien. Ryhmien on tarkoitus esitellä luonnoksia valiokunnan tammikuun kokouksessa. Ryhmien puheenjohtajat on vastuutettu kutsumaan ryhmät koolle. Tulevassa kokouksessa varmistetaan, että ryhmät ovat aloittaneet työnsä aikataulun mukaisesti.

Monipalveluvaliokunta on kuullut syksyn aikana kokouksissaan useita asiantuntijoita. Kokouksessa kuullaan valiokunnan lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevan mietinnön teemaan ja valmisteluun liittyen seuraavia asiantuntijoita:

- Lasten, nuorten ja perheiden mielenterveys- ja päihdepalvelut, apulaisylilääkäri Laura Linkosalo
- Neurospectrum Oy, toimitusjohtaja, asiantuntija, Kristiina Kantola

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- keskustelee ja sopii pienryhmien valmisteluajankatauluista ja
- merkitsee tiedoksi asiantuntijoiden esitykset.

Kokouskäsitely

Valiokunnan 2. varapuheenjohtaja Kukka Kunnari kävi läpi mietintöluonnoksen valmistelua. Valiokuntien pienryhmien puheenjohtajia kehoitettiin kutsumaan pienryhmät koolle ja varmistettiin, että kaikki ovat saaneet ohjeistuksen sekä linkin yhteiseen työstödokumenttiin. Ensimmäisten luonnosten määräaika on 12.1.2023, jotta luonnoksia voidaan esitellä tammikuun kokouksessa ryhmien puheenjohtajien toimesta. Muutokset luonnoksiin tehdään tammikuun loppuun mennessä ja lopullinen luonnos toimitetaan valiokunnalle ennen helmikuun kokousta tutustuttavaksi.

Kuultiin asiantuntijana lasten, nuorten ja perheiden mielenterveys- ja päihdepalvelujen apulaisylilääkäri Laura Linkosaloa sekä Neurospectrum Oy:n toimitusjohtaja, monipalvelun varajäsen sekä vammaisneuvoston jäsen Kristiina Kantolaa.

Apulaisylilääkäri Laura Linkosalo esittelin nuorten päihdehoitoa ja nuorten päihdekäyttäjien auttamista nuorisopsykiatrian näkökulmasta. Valiokunnan keskustelussa nousi esille keinot ehkäistä ylisukupolvisuutta nepsy- sekä mielenterveys- ja päihdehaasteiden syntymisen osalta. Keskustelussa todettiin, että mitä varhaisemmassa vaiheessa haasteisiin päästään tarttumaan ja saamaan tuen piiriin, niin sitä paremmin pystytään puuttamaan myöhemmin elämässä kuormittaviin

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

oireisiin. Valiokunnan keskustelussa tunnistettiin koulun, opiskeluhuollon sekä harrastusten vaikutus ennaltaehkäisyssä. Huolta herätti se, että suunnitelmassa näkyy keskittäminen ja toimipisteiden lakkauttaminen. Lasten ja erityisesti nuorten osalta vanhemmat joutuvat sitoutumaan kuljettamiseen.

Neurospectrum Oy:n toimitusjohtaja Kristiina Kantola esitteli Nepsy- ja autismikirjon nuoren riskiä päätyä psykiatrian palveluihin, kun soveltuvat palvelut puuttuvat. Haasteita esiintyy tuen tarjoamisessa kouluissa eikä valvontaviranomaisilla ole resursseja valvoa kouluja. Vanhemmilla paljon vastuuta siitä, että jaksavat ja kykenevät viemään lapsen asiaa itse eteenpäin. Valiokunnan keskustelussa nousi jälleen sille miten voitaisiin sitoa harrastukset vahvemmin mukaan ja tukemaan nuoria myös sitä kautta. Todettiin myös, että harrastusten haasteena se, että lapsi ja nuori saattaisi tarvita oman vanhemman mukaan, jotta harrastaminen olisi mahdollista. Tämä vaatisi vanhemman poisjääntiä töistä tai omista menoistaan, jotta mahdollista. Harrastusten mahdollistamiseen ei voi saada omaishoidon tukea.

Päätös

Monipalveluvaliokunta

- keskusteli ja sopi pienryhmien valmisteluaiakatauluista, että pienryhmien luonnosten määräpäivä on 12.1.2024.
- merkitsi tiedoksi asiantuntijoiden esitykset.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

§ 50

Tiedoksi merkittävät asiat

Liitteet

1 Valiokuntien työjärjestys voimassa 6.11.2023 alkaen

2 Pöytäkirjan ote Aluevaltuusto 04.12.2023 § 144

- Monipalveluvaliokunnan talouden toteuma 1-10/2023, oheismateriaali
- Aluevaltuustossa 6.11.2023 § 123 hyväksytty valiokuntien päivitetty työjärjestys
- Aluevaltuuston päätös 4.12.2023 § 144 2. varapuheenjohtajan vaihtuminen monipalveluvaliokunnassa

Ehdotus

Monipalveluvaliokunta

- merkitsi tiedoksi kokouksessa esiin tulleet asiat.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§44, §45, §46, §47, §48, §49, §50

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (Laki hyvinvointialueesta 141 §).